

Inserati se sprejemajo in velja
tiskovna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedija na
velikem trgu n. št. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — " "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljat
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu
št. 9, v II. nadstropji.

Izoha po trikrat na teden
sicer v torek, četrtek in soboto.

Cerkva in postavodajalstvo.

„Kadar se shaja državni zbor, se tresejo ljudstva“ je pisal, če se ne motim nekako pred letom, eden naj bolje vredovanih in najresničnejših časopisov avstrijskih. Saj z vsakim zasedanjem se narašča kup papirnatih, popisan že s tako ogromnim številom §§, da že naj bolj zvedeni pravoznanci ne vidijo več čeznj; a to ni zastoj. Kar ena vlada svojim državnim zborom pozida, druga zopet podira in novo zida, če ne vse, saj nekaj, in vsaka ima ali vsaj navede za svoje delo svoje vzroke, svoje nagibe. Predkucijska francoska vlada je bila prva, ki je skrbno podrla močno poslopje, pospravila v kraj močen kit, ki je vezal človeško družbo toliko stoletij, in jo delal močno s tem, da je bila cela družba spletena v močne zadruge. Odpravili so ta kit, razkrojili človeško družbo in zdaj jim je lahko že več kakor stoletje z gorečimi govori potegniti ljudstvo za seboj; še več, kakor hitro se velika množina podá v tek, potem nobeden noče biti zadnji, da ga nimajo za mračnjaka, izdajalca države, domovine. S svojimi vnetimi govori o prostosti, o sreči človeške družbe kalijo vodo, ne dajejo ljudem hladnega prevdarka, in v tej kalni vodi lovijo ribe „zlatence“; kar se je posrečilo tudi poštenoviču (?) Gambetti. Šel je v grob in francoski narod, popevaje njegovo pogubno delovanje, ter v zvezde kovaje še dandanes ne ve, kje je tistih 243 milijonov, ktere je zapravljal

kot diktator in po katerih je bil tolikokrat vprašan?

Da je ljudstvo zbrano med seboj v zaveze ali zadruge, ne bi bilo vsakemu dovoljeno hoditi svojo pot, popred bi pretresali med saboj posamezna vprašanja; res s hladnim prevdarkom ljudstvo ne hodi te poti, ne spregleduje tako pozno. Da je enako pot nastopil tudi avstrijski liberalizem, nam priča sedanjí državni zbor. Začel je, (kakor sam priznava), ker ne more naenkrat uvesti novih postav, tako rekoč „kupati“ na liberalnem postavodajalstvu. Predrugail je obrtnijsko postavo, da zopet trgovce do zdaj razcepljene stori združene, močne, da ne poginejo o velikem navalu prostosti; in da presvitli vladar ne previdi velike nevarnosti, preteče njegovim narodom in se ji ne ustavi s poklicem ministerstva Taafe-jevega, kdo zna, kam bi bili v letih prijadrali po nevarni poti. — Ljudstva so zbegane, krik prostosti jih navdušuje, posamezni njeni §§ jih pa ščiplejo, da stokajo, saj jim dajejo tudi prostost, kadar je njih premoženje pobral nenasitljivi moloh „Kapital“, zapuščati priljubljeno domačijo; daje jim prostost iti po svetu s trebuhom za kruhom, če hočejo celo do Amerike; daje jim celo prostost — stradati in trpeti hudo pomanjkanje. Ljudstva se begajo, ker nimajo prave trdne, stanovitne podlage.

To je pa edino le Cerkev. Priča temu naj lepša nam je ona sama. Med preganjan-

jem, kakoršnjega ni prestajal še nikdar nobeden narod, nobena država na svetu, vendar le trdno stoji že skoz toliko stoletij. Ljudstvo za ljudstvom, narod za narodom zginja na njeni strani ona pa stoji brez pešcev, brez konjikov, brez bajonetov, brez topov, v smrtnih mukah Cerkev še trdneja, kakor pred. Modrijani niso zamogli in ne zamorejo tajiti, da je njen Začetnik eden največjih modrijanov, kaj pa ko bi tudi politikarji se enmalo ozirali nanj, morda bi tudi oni pri Njem našli marsikaj dobrega in porabljivega za socialne razmere, in ko bi se hoteli enmalo ozirati v zgodovino, če tudi ne dalje, skoraj bi našli države mogočne, ljudstva srečne, dokler so njih postavodajalci svoje §§ opirali na Njegove načela. Cerkev nima tako ogromnega broja §§, kar pa jih ima so trdni, prestali skušnjo že več stoletij, tudi za socialne razmere. Z ozirom na Njo daló bi se število §§ zmanjšati na vse strani. Pregosti §§ zdé se mi, kakor pregoste službe, ki tkejo po starem pregovoru, redke suknje. Prezamotan stroj ne gre dobro ne oziraje se na to, da je drag že sam na sebi, in draga redna popravila; stare se le mal kolšček, obstoji ves stroj in ustavi svojo delavnost. Z manj zamotanim, cenejšim postavodajalnim strojem dala bi se ljudstva, resnejše, boljše in laglje vladati. Ni vse slabo, ne vse za v kot med staro šaro, kar je starega, kar podedovanega, posebno ako se je skazalo kot dobro po skušnji več stoletij. Naši spredniki nikakor niso bili taki mrač-

Listek.

„O starosti človeškega rodu“.

Spisal Ivan Šubic.

Ljubljanski Zvon, II. leto, 12. zvezek str. 750—754.

(Konec.)

Gotovo je vsak bralec, ki je pazljivo čital Šubicov spis, spoznal njegovo površnost in plitvost; čemu pa še jaz to stvar na dolgo in široko pretresam?

Znano je, da se dandanes silno veliko pisari in občinstvo mora spisano tudi tako hitro povžiti. Od tod prihaja, da se pregleduje vse, celo znanstvene stvari, večjidel površno, da se na dokaze malo pazi, imajo li kaj dokaznosti v sebi ali nič. S tem menim, da se je tudi g. Šubic tolažil, ko je pisal „O starosti človeškega rodu“.

Toda to je slaba tolažba, slab vzrok. Če tudi se dandanes bere večjidel le površno; kaj izvanrednega, nenavadnega, kaj čisto novega, kakor je n. pr. to, da človek živetari že 36 tisoč let po Ameriki, to pa že ostane v spominu. Na dokaze se ne ozira toliko, da se le par učenjakov navede, da se le sklicuje na najnovejša preiskavanja; hravec je že pridobljen in rad verjame.

Najslabeje je pa to, kar je pri našem spisu posebno graje vredno, da se poskušnje velikih prirodoslovcev ne podajajo kot hipoteze, za kar jih strokovnjaki sami smatrajo, ampak se kar pod roko spreminjajo v eksaktne vednostne rezultate. Zoper tak diletantizem (ne zoper vednostna preiskavanja in hipoteze) moramo protestovati. — Računi, ki se opirajo na prikaze, katerih ne poznamo, in na krive sklepe, ne zaslužijo nikakega zaupanja.

Naš pisatelj oklepa se onih diletantov, ki imajo vsak poskus, vsak račun, kterege napravi kak učenjak, za dokazano resnico. Pravim učenjakom kaj takega nikdar ne hodi na misel. Tako ravna jo le posamezni prirodoslovci kakor Büchner in Haeckel, ki sta kar besna na „semitsko bajko“ tako, da imata vse drugo za resnično, samo tega ne, kar se vjema z bibličnim sporočilom. Tako ravna velika množica poluomikancev, ki najtežja vednostna vprašanja rešujejo z neznanansko lahkomišljenostjo in brezskrbnostjo. Seveda se taki spisi najbolj za širje občinstvo pišejo, ktero z velikim veseljem prebira površne izdelke.

Po spisu, kterege imamo pred seboj, soditi, tudi našega pisatelja ne moremo dru-

gam prištevati. Se li to pravi ljudstvo prosvetljevati, ako se mu poda nekaj navadnih nerasnčnih fraz, ako se iz neutemeljenih pogojnih stavkov izvajajo apodiktčni sklepi? Je li to pošteno, ako se čisto hipotetične stvari prodajajo za dognano resnico? Kakšno korist ima ljudstvo od tega? Ni li to sleparija v najgrjem pomenu? Takega pisarjenja moramo se varovati. Bi se li ne dalo temu izogniti? — Koliko gotovega, dognanega nam podaja veda prirodoslovna, česar še ne pozna naše slovstvo; kako obširno je še to neobdelano polje; koliko lepega, zanimivega in poučnega hrani ta veda, česar si mi še nismo prisvojili; koliko je še zrna; po tem, segajmo, pustimo pleve v velikem slovstvenem košu svojih sosedov! — Ako pa že iz tujega koša vzamemo tudi pleve z zrnjem namešane; bodimo toliko pošteni da povemo, kaj imamo, ter ne prodajajmo plev za čisto zrno.

Vendar — znabiti pa delam g. Šubicu krivico. Saj menda ni tako hudo mislil? Mogoče, da je spisal te vrstice z najboljšim namenom, bona fide, da je sam verjel, kar je spisal. To mnenje bo pač verjetnejše, vendar tudi to ne opraviči njegovega delovanja. Ako je to mnenje resnično, pač g. Šubicu

njaki in nazadnjaki, kakor jih obrekujejo liberalni mlečnobradci.

Politični pregled.

V Ljubljani 31. januarja.

Avstrijske dežele.

Iz Budapeste 21. jan. (Konec). Tis za ne bi bil mislil, da bode opozicija to priliko porabila napadati vlado, ker je tukaj posebno potreba edinosti. Iz tega razloga hoče odgovoriti na nekatera očitavanja. Vlado dolže, da pri izpeljavi člena 53. postave l. 1879 dvojezično postopa. On mora vsled tega poudarjati, da bode v ti stvari vlada postopala drugače le tačas, kedar se za to pokaže potreba. Rodoljub si želi, da bi se pravice starišev razširile, a cerkev si tega ne želi. Duhovske davščine so v zmislu postave le osebne in ne obtežujejo lastnine, a to je zopet škodljivo za veroizpovedanje. So vprašanja, katerih ne gre razpravljati, ker sicer le motijo mir med veroizpovedanji. Na očitavanje Iranija, vlada je pri takih vprašanjih zmirom bojazljiva, odgovori ministrski predsednik, da vlada si smatra za svoj nalog ohraniti dobro zastopnost med veroizpovedanji. Katoliška avtonomija, pravi govornik, ne sme se soditi kar po kalupu, marveč iz državnega stališča, in v pošteb se more vzeti tudi premoženje drugih veroizpovedanj. Konečno govornik še naglašuje, da tisti greše nad domovino, ki po nepotrebnem debate provzročujejo, ki za sedaj niso nevarne, ako se pa tirajo do skrajne mere, nobeno veroizpovedanje ne doseže ničesa, na zgubi je le domovina. Debata o peticijah katoliške duhovščine se potem konča. Poročevalec Berzevicij priporoča v kratkih besedah poročilo odsekovo (da naj se te peticije izročijo raznim odsekom, v čegar področje segajo) ali po domače rečeno, da naj se denejo v pismo-hran. — Izvanredno se dovoli beseda še opatu Gündöcs, ki pravi, da se zavaruje zoper napad nazadnjaštva, ki se očita katoliški duhovščini. Kam se hočejo obrniti vero-

ne moremo prilastovati posebne razsodnosti, kar dokazuje celo naše presojevanje. Tako težavno vprašanje reševati s toliko lahkoto in brezskrbnostjo, po prvi knjigi, ki nam pride v roke; to je neodpušljiva nemarnost.

Naj je tedaj g. Šubic mala ali bona fide pisal, v obeh slučajih mora biti kritika zelo neugodna.

O starosti človeškega rodu vemo sedaj ravno toliko, kolikor smo vedeli, predno smo ta spis prebrali; g. Šubic nam ni tega vprašanja na nobeno stran bolje pojasnil. Dokler nam tedaj g. Šubic ne poda boljših dokazov za „neizmerno“ starost človeškega rodu, prav lahko ostanemo pri svetopisemski kronologiji, po kateri živi človek na zemlji 6 do 7 tisoč let. (Zato zdi se mi odveč spregovoriti o svetopisemski kronologiji — ker stvar se mi je že tako raztegnila — znabiti o tem na drugem mestu. H koncu želel bi še našemu pisatelju več izbirčnosti pri tvarini, več pazljivosti in več spoštovanja do slovenskega občinstva, kakor ga kaže v tem spisu.

„Ljubljanskemu Zvonu“ pa kličem v spomin prekrasne pomenljive besede pesnikove:

„A vedno — kako-koli poj, —

Naj čist in poln glas bo tvoj!“

J. Š.

izpovedanja s prošnjami, ako ne na deželni zbor. Duhovščina ne govori v svojem imenu, marveč v imenu vernih. On nikakor ne misli, sejati razpora. Domovina nad vse! Naj živi! (Veselost po zbornici). Pri glasovanju se sprejme poročilo prošnjaškega odseka z vsemi glasovi zoper jednega. Za nasvet o sklepanju glasuje sam predlagatelj (opat Gündöcs). (Veselost vlada po zbornici).

Čudne vtise je napravila ta debata na vsacega katolika, šlo je tukaj, da se določi vstop v kako veroizpovedanje, peticije so povdarjale namešane zakone in izrejo otrok v njih, šlo je za katoliške zavode in ustanove, za katolišk značaj vseučilišča v Budapesti, govorilo se je o divjem in civilnem zakonu, o ljudskih šolah, ki izgubljajo svoj verski značaj. — Vsako teh vprašanj je dosti važno, in resnega premislila vredno. A kako zanikrno se rešujejo ta vprašanja! — Katoliškim duhovnom se oponašajo njih prihodki, z nemilostjo dežele se jim žuga, ako ne opuste teh vprašanj, dolže jih, da nemir in prepir sejejo med verniki raznih izpovedanj. — Mislimo, da je poslednjič vendar le bolje boj, kakor tak gnjil mir tam, kjer duhovščina prijenjuje in popušča svoje pravice, katere je dolžna braniti. Katoliška Cerkev ne išče prepira, ako pa prepir nastane, ni kriv ta, ki svoje pravice brani, marveč tisti, ki jih napada. Da bi katoliška Cerkev nič ne storila za šolstvo, ni resnično, koliko je n. pr. nadškof Hajnald storil že za katoliške šole, koliko drugi! Škofje naj bi pa le molčali, da bi se jim tu na zemlji dobro godilo, to more zahtevati le tisti, kateremu je častnost vse, večnost, prihodnje življenje pa le meglena prihodnost. — Ako vse to premislimo, in resno prevdarimo, kar se je o ti priliki govorilo v ogerskem državnem zboru, ne bomo se čudili, da dežela čezdalje bolj leze v revščino in dolgove, ako je Madjarju domovina pred vsemi, idealna dobra pa le toliko vredna, da se morajo podvreči državnemu absolutizmu in narodnemu šovinizmu, potem ni čuda, da narod duševno in g m o t n o propada.

22. januarja. Pride na vrsto peticija antisemitov iz Tapolcsa. Ta peticija zahteva, naj se odpravi postava zastran osvobojenja (emancipacije) judov, naj se prepove judom pridobivati ali posedati nepremakljiva posestva, naj se odstrani posebno judovsko versko poučevanje. Poročevalec Berzevic: So načela, ki se ne smejo omajati v pravni državi. In tako načelo je ravnopravnost vseh državljanov. Ako se to napada, ako strasti trkajo postavodajavi na vrata, morajo se odpraviti. Poročevalec nasvetuje odbacniti te peticije.

Viktor Istocij: Prijatelji judov, katere uganjajo antisemitije, oznanujejo, da judovsko vprašanje ni politično, marveč socialno; deželni očetje, ki se hočejo prikupiti svojim volilcem, pritrdijo sicer, da je judovsko vprašanje in zlo, ki iz njega izvira, vendar se jim zdi, da poslaniška zbornica, ni dolžna vračati to zlo. Za časa emancipacije judje le bolj in bolj teže na razločenje. Jezik pri judih ne razloči tukaj, ker niso imeli nikdar narodnega jezika, govorili so egiptovsko, španjsko, nemško, pa niso bili ne to ne uno, marveč so le te jezike tolkli. Judje tudi niso madjari, ampak judje, ki madjarsko govore. Kar se tiče pomešanja z judi, rekel je govornik, da jud ne postane madjar, marveč ravno nasprotno se zgodi. Tega ne ve le on

sam, tega si ni on v glavo vtepel; to je na široko znano, in ko bi bilo samo pri človeški družbi, judovsko vprašanje bi bilo že davno rešeno. Za časa emancipacije je nastalo živo tekmovalje med madjari in judi. Šestnajstlet je minulo in narod je premagan, mi smo razkrojeni v stranke, ali uni stopajo združeni kakor oborožena vojska. Ne more verjeti, da bi se narod, ki se je vspešno branil proti drugim sovražnikom, mogel sedaj ukloniti pod judovski jarem. Še so pripomočki, da se odvrne to zlo. Zatega delj podaja on nasvet v sklepanje, ki na to meri, vladi naj se ukaže, da predloži načrt za pregledovanje postave o osvoboditvi. Podpisali so ta nasvet še: Geza Onody, Emerih Szalaj, Jurij Szell, Arpad Szent-Jvanyi, Ludovik Lazar, Ivan Simonyi, Ludovik Mesclenyi in knez Arthur Odeschalchi. (Dalje prih.)

Vnanje države.

Iz Berolina 27. decembra. „Nordd. Allg. Ztg.“ razglasuje pismo cesarja Viljelma do papeža dne 22. decembra. Cesar se v pismu zahvali za papeževo pismo dne 3. decembra, vrača prijazno v njem izraženo blagovoljnost in našteva vse, kar je že do sedaj storila cesarska vlada, da je namreč zopet ustanoviła nemško poslanstvo v Rimu, in privolila, da so se izpraznjene škofije namestile, toraj upa, da se bode papež približeval (t. j. prijenjal). Tako približevanje (prijenljivost) pri imenovanju duhovnov bi bilo le v korist katoliški Cerkvi in bi se izpraznjene cerkvene službe zopet namestile. Ko bi se tedaj cesar prepričal, da je pripravljenost na obeh straneh, bi cesar roko podal, da bi te postave, ki so bile dosihmal potrebne, za varstvo državnih pravic, a v prijaznih razmerah niso stalno potrebne, da bi se te postave pretresovale v pruskem deželnem zboru. Pismo se konča z zagotovljenjem osebne udanosti in spoštovanja.

No, kaj nam pove ta novica? — Pove nam, da so sv. Oče prvi cesarju Viljelmu pisali dne 3. decembra in na to je cesar odgovoril 22. decembra, se ve da vljudno in diplomatično, kar je le moč. — On pripoveduje v pismu, kaj je že storil, koliko prijenjal, sv. Oče naj bi tedaj prijenjali, in ko bi bil on prepričan o ti prijenljivosti, potem bode te postave — o katerih pravi, da so bile prej potrebne, za varstvo državnih prepirnih pravic, a v prijaznih razmerah niso več stalno potrebne, dal v pretres v pruskem deželnem zboru. — Kaj hočemo še reči k temu? Stvar je dosti jasna. Postave so bile prej potrebne, sedaj pa niso; papež naj prijenjajo i. dr. — Lisjak ostane lisjak. — Vprašamo tudi, zakaj se je to pismo po časnikih razglasilo? No, ko bi se stvar razbila, bi nihče drug ne bil kriv, kakor sv. Oče, ki niso hoteli prijenjati. — Toda upajmo najboljšega, sedaj ko je Rusija odjenjala, bode se menda tudi Prusija spametovala, ako je poslednja prvo v slabem posnemala, naj jo še v dobrem.

Zakaj se je to pismo sedaj razglasilo, tudi o tem zine nekoliko „Nordd. Allg. Ztg.“ Znano je, da je v državnem zboru v Berolinu središče, v katerem sede verni katoliki. — Bismark ima navado, da stranko zoper stranko ščuje, tako je tudi hotel ravnati s središčem. Sedaj mu je očital, da nima domoljuba, sedaj da je krivo, da papež ne prijenjajo, sedaj je hujskal nationalne liberalce nanj, kedar pa je kaj hotel doseči, takrat se je laskal katolikom in obetal re-

vizijo „majevih postav“; a središče hodi svojo pot, glasuje za nasvetovane postave po svojem prepričanju. — Menda ni treba še omeniti, da bi nihče tako rad ne videl konca katoliškemu preganjanju, kakor ravno središče, a tako lahkoverni katoliki niso, da bi vsaki besedi verjeli, dejanja hočejo videti. Sedaj pa je razglašeno cesarjevo pismo do papeža, in središče naj bi na vrat na nos vse poprek pohvalilo, potrdilo in odobrilo, kar bode vlada v državnem zboru nasvetovala. Še le pred nekaterimi dnevi je „Nordd. Allg. Ztg.“ središču očitala, da je vsikdar stavilo zapreke porazumljenju z Rimom. Cesarstvo pismo je tedaj naravnost obrnjeno zoper središče. Vendar središče ni molčalo, 21. decembra je prišla na vrsto interpelacija poslanca Schalscha, da se katoliški vojaki silijo k službi Božji, katero opravlja državni župnik in pri ti priliki je rekel poslanec pl. Windthorst: Grdo in nesramno obrekovanje je, da bi bili mi vedeli za obravnave z Rimom, pa jih zaprečili. Kako se more nam kaj tacega v mislih podtikovati, da še celo očitati. Mi nismo tisti, ki mislijo, da se sme s potrebami ljudstva igrati; mi nismo nikakor te misli, da se dajo svete reči v to rabiti, da se z njimi dosegajo politični nameni. Potreba in stiska katoliškega ljudstva kliče v nebo, in če tega ne čutite (obrnivši se na gospodo v državnem zboru) mi je močno žal, da vam manjka za to prave zmožnosti. — Sicer pa „Nordd. Allg. Ztg.“ tudi kara inozemske katoliške škofove, med drugim tudi ogerskega kardinala Simora, ki je prišel iz Rima, izdal pastirski list v katerem s hvaležnostjo do Boga omeni pogodbe Rusije z Rimom, a z žalostjo se ozira na milovanja vredni stan katolikov pod prusko vlado, kateri ne morejo spolnovati svojih krščanskih dolžnost, kajti duhovni so pregnani ali pa visi nad njimi oster meč državne postave. — Take rezke resnice ne prenaša nežno-čutno uho pruskih državnih publicistov; krivičnemu ne sme nihče krivice očitati, sicer je razžaljen.

Iz Rima 27. januarja. „Moniteur de Rome“ radostno pozdravlja pismo cesarja Viljelma do papeža in pravi, da je to novi dokaz pomirljivosti in blagodušni namen cesarjev. List posebno hvali pregledovanje majevih postav, kar je papež vedno zahteval. Velika večina pruskega deželnega zbora je že za to revisijo.

Iz Rima. Msg. d. Rotelli je bil imenovan za apostolskega poslanca in patriarhovega vikarja v Carigradu. Odpotuje kje začetka svečana.

Iz Pariza 29. jan. Danes dopoldne je bilo v palači Elysée ministersko posvetovanje. Fallières je bil imenovan ministerski predsednik in začasno je prevzel vodstvo unanjih poslov, pomorski in vojaški minister bosta pozneje imenovana, drugi ministri ostanejo v svojih službah. Ministerstvo se bode vdeležilo debate o predlogu Fabre-jevem.

29. jan. (Zborovanje). Minister Fallières je naznanil v zbornici, da je ministerstvo vsled različnega mnenja dalo odpoved. Odpoved ministra unanjih poslov, pomorstva in vojaštva je bila sprejeta, njemu pa (Fallières-u) je predsednik Grevy izročil predsedništvo v ministerskem svetu. Dasiravno ministerstvo še ni popolno, je vendar zbornici na razpolaganje, ker je nujno treba, da se v prid dežele ta vprašanja hitro rešijo. Granier de Cassagnae in Janvier de la Motte zahtevata naj se razprava odloži, da

se imenuje minister vojaštva, ki ima veliko govoriti pri tem vprašanju. Fallières je odgovoril, da ne gre tukaj za vojaško marveč za politiško postavu. Zbornica je sklenila po tem spustiti se v obravnavo. Grof de Mun (legitimist) ugovarja vsem izjemnim postavam in pravi, da so pravi zarotniki zoper ljudovlado republikanci sami. Fabre (zmeren republikanec) zagovarja svoj protinačrt in zahteva za ljudovlado pravice zagovarjanja. Viette radikalec pobija protinačrt Fabre-jev, kajti pravi, da je nezadosten in nevaren in podpira nasvet Floquet-a (za izgnanje pretendentov). Ribot (levo središče) pobija vse izvanredne naprave, — njemu so nevarnost za ljudovlade razne krize, ki omajajo stalnost naprav in naredeb, zbornica mora ljudovlado vtrditi z miroljubno in spravno politiko. Debata se odloži na drug dan.

30. jan. Na zahtevanje Grevija bosta vojaški minister in minister pomorstva svoj posel opravljala, dokler nista imenovana nova ministra. — V zbornici še zmirom obravnavajo postavu o pretedentih. Renault je govoril zoper nasvet „Floquet“ in „Fabre“, ministerski predsednik je povdarjal potrebo pravnega varstva zoper zlorabo republikanske svobode. Po seji mu je slabo prihajalo; nevarnosti ni, a počitka je potreben. V četrtek pravijo, da mu bode moč seje se vdeležiti.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 31. januarja.

Včerajšnji ples na cesarskem dvoru je bil izborni sijajen, čez 2500 gostov — Državni zbor je sklenil gališko transversalno železnico. O predlogu se ni nič razgovarjalo, tudi v tretjem branji ne — Herbst je interpeliral zavoljo tega, kako se zdaj izvršuje njegova tiskovna postava. Francoski ministerski predsednik je v včerajšnji seji prišel ob zavest.

Domače novice.

V Ljubljani 1. februarja.

(Prihodnja številka „Slovenca“) izide zarad praznika v soboto popoldne.

(Občni zbor Marijne pogrebne bratovščine) je bil v nedeljo 28. t. m. ob 10 v mestni dvorani, navzočih je bilo 150 udov. Društvo je imelo v preteklem letu 6821 gl. 67 $\frac{1}{2}$ kr. prihodkov, a stroškov 6641 gl. 69 kr. Umrlo je 86 udov in 39 otrok. Pri društvu je 532 možkih a 1577 ženskih. Društveno premoženje znaša 24.387 gl. 27 $\frac{1}{2}$ kr. V odbor se volijo vsklikoma gg.: Kaspar Jemec, France Drašler; Jakob Škrbinc, hišnik, Fr. Sturm krojač, in Dolhar, ključar. Za pregledovanje računov se volijo gg.: Valentin Arzelin, Martin Hiti in Jože Lilleg. Druženemu vodstvu se da nagrade 100 gl, med uboge ude se razdeli o priliki 125letnice 50 gl. in plača se zviša predstojniku od 100 na 150 gl. Odbor voli v predstojnika hišnika g. Regalija, v namestovalca hišnika g. Jakoba Zupančiča, za blagajnika hišnika g. Drašlerja in za tajnika krojača g. Šturma.

(Tukajšni oo. Lazaristi) bodo imeli o priliki 40 ur izpostavljenega presv. R. T. pustno nedeljo pondeljek in torek ponovljenje sv. misijona v Žužemberku. O postnem času pa, v Leskoviči (gorenjski), v Begunjah in na Igu sv. misijon.

(Za okrajne šolske svete po deželi) so imenovani prečast. gg. dekani: Za Kranj A. Mežnarec; za Radolico Silv. Keše; za Kamnik Jan. Oblak; za Litijo Jak. Rus; za Kerško prečast. g. Edvard Polak, korar;

za Novomesto prečast. gosp. Peter Urh, prošt; za Črnomelj Ant. Aleš; za Kočevje Martin Skubic; za Logatec Martin Šlibar in za Postojno Jan. Hofsteter.

(Knezo-škofijska svetnika) sta imenovana g. Jan. Volčič, župnik v Šmarjeti in prošt v Metliki, g. Daniel Trček.

(Prečast. gosp. Matija Kulavic), župnik, iskren narodnjak, v Št. Vidu pri Zatičini, je prav nevarno bolan.

(Čast. g. Janez Vidergar) je postal kurat v Podkrajju.

(Slovenske Matice) književni lpa gospodarski odsek je v posvetovanju 31. jan. odločil, naj se Spomenik izroči v tisk tiskarni Bambergovi, v Narodni pa pospeši tiskanje Lovčevih Zapiskov in Letopisa po gotovi vzajemni pogodbi, darovanje Matičinih knjig gledé na denarstveni stan za nekaj časa ustavi itd.

(Razpis župnije.) Ker je dobil g. Alojzij Kumer župnijo Berdo, je župnija Leše razpisana do 10. marca.

(Weitenhillerjeva ustanova dekletom), ki so se omožile l. 1882 s 58 gl. 80 kr. se razpisuje do konca februarja pri c. k. dež. vladi.

(Nesreča.) Ponesrečil se je te dni ter utonil po Ljubljani sploh znan kruhopek Tilen Jančar. Na samomor pri njegovem značaju menda ni misliti.

(Vreme) je nastalo spet toplo; malenkost snega, ki je bila, zopet slovo jemlje.

Razne reči.

— Dr. Fr. Rački, kanonik, je potrjen za predsednika jugoslovanske akademije v Zagrebu.

— Razpisuje se služba učiteljice na ljudski šoli v Postojni; plače 500 gl. oziroma tudi druga služba, plače 450 gl. do 15. februarja; v Šiški služba 2. učitelja l. p. 450 gl. do 5. februarja.

— Obseg slavno znanega in vrlega četrtletnika „Linzer-Quartalschrift“ I zvezka t. l. je sledeči: (Konec). XIV. Wehrgesetz-Novelle, betreffend die Verehelichung. XV. Literatur: 1) Sprinzl, Compendium summarium Dogmaticae specialis. 2) Wetzler und Welte's Kirchenlexikon. II. Auflage. 3) Nilles, Kalendarium manuale utriusque ecclesiae. 4) Haringer, Theologia moralis S. Alphonsi. 5) Bardenhower, „Ueber das reine Gute“ und 6) Zschokke, die biblischen Frauen des A. T. 7) Scholz, Commentar zu Hoseas. Dr. Leo Schneedorfer. 8) Rohling, Orakel und Zauberwunder. 9) Fr. Bruno a S. Teresia, Tere sien-Jahr. 10) Brautprüfungs-Protokoll. Dr. Hiptmair. 11) Janiš, Nauka o náhradě skody. 12) Kerschbaumer, Fastenpredigten eines Volksmissionärs. 13) Winke für den Unterricht in der biblischen Geschichte und 14) Ficher, Beispiele aus dem Leben frommer Messdiener. 15) Söder, der Begriff der Katholicität der Kirche und des Glaubens. 16) Brameyer, die tägliche Anhörung der hl. Messe. 17) Brameyer, Alfonsbüchlein und 18) Könings, Hülfbüchlein zur Erleichterung der Generalbeicht. 18) Petschenig, Victoris episcopi Vitensis Historia persecutionis Africae. 20) Bruder, St. Rupertusbüchlein. 21) Stock, Leben und Wirken des hl. Lorenz von Brindisi. 22) Alban Stolz, Vorläufiges für Rekruten und 23) Ein Gespräch mit armen Leuten. 24) Steiner, Dreitägige Geistesübungen für Seelsorgspriester und 25) Hellweger, das Tagebuch der Heiligen. 26) Cotel-Maier, Katechismus der Gelübde. 27)

Habert, Chorgesang-Schule, II. Auflage. 28) Schmülling, Predigten für die Oster- und Frohnleichnamszeit, und 29) Weikum, Anleitung zum Katechisieren, 30) Stolberg, Ein Büchlein von der Liebe. 31) Patiss, Predigten auf Feste von Heiligen. 32) Scheicher, Der Lichtenhofer, ein Lebensbild aus den steirischen Alpen. 33) Koglgruber, die Schwestern des Missionärs. 34) Köchinn Regina. 35) Wetzell, Er ist nicht gestorben und 36) Hubert, Charakterzüge aus dem Volksleben. XVI. Kirchliche Zeitläufe. Von Professor dr. Scheicher. XVII. Die Ertolge in den auswärtigen kath. Missionen V. R. Schiehl. XVIII. Kurze Fragen und Mittheilungen: 1) Die Enthüllung des Kreuzes am Charfreitag betreffend. 2) Warum das Gloria patri in der Passionszeit theilweise ausfällt? (Konec prih.)

— Nesreča ljudi zmodruje. Strašen potop „Cimbrije“, kjer je utonilo nad 400 ljudi, je bil ves pret. teden povod raznim pripovedkam po časnikih, kajti stvar je res strahovita, in to ni prvič letos, kar je barka ob barko trčnila, vsako leto in v raznih morjih se to zgodi, posebno nevarno je ob megli, zato nekdo svetuje, naj bi vsaka barka imela električno razsvetljavo, ker druga znamenja, piskanje, trobenje in zvone ne pomagata temni megli in noči nič.

V „National Zeitung.“ je priobčeno pismo kapitana, ki je s skrajno silo všel taki nevarnosti, imenovani kapitan se je peljal na vapore „Faraday“ iz Novega Jorka v London. Na tem vaporeju je močna električna luč, katero napravljajo stroji po Siemens-ovi metodi. „Barka je bila blizu ameriškega brega ne daleč od plitvine sv. Jurja dne 18. julija p. l. ob 10 uri 30 minutah; zvečer je vlekel veter od zahoda, megla je bila zelo gosta, kar na enkrat se začuje zvonjenje prav blizu. Stroj ustavijo, mislili so, da je blizu kak ribič; v tem trenutku pa se v močni električni luči prikažejo jadra velike barke, ki je jadrala preko naše meri na jug. Še le potem, ko se je dobro videlo, kam da barka jadra, je bilo mogoče ogniti se udarcu, vendar ste bili barki, kakor so pripovedovali pomorščaki, ki so bili na straži, tako blizu, da bi bil lahko s roko kje segel. Vpitje otrok in žen je bilo nepopisljivo, ker na barki je bilo več sto izseljencev. Tako pripoveduje kapitan Samuel Trott.

200—300 gramov možganov je imel Gambetta premalo, kakor se poprek računi človeku navadne bistrournosti. Tako je preračunila nemška učenost, ki trdi, da se bistrournost in duhovitost pri človeku kaže tudi po teži možganov in tako ta učenost navede, da je imel Cuvier 1861, Byron 1807, matematik Gaus 1492, Dupujtren 1337 gramov težke možgane, pri Olivieru Cromvellu so bili celo 2000 gram. težke. Gambettovi možgani so tehtali pa le 1100 gramov, tedaj 200—300 gramov manj, kakor navadno pri nemških učenjakih, in bili so le 300 gramov teži od tiste stopnje, kjer se kreteni, bebi začenejajo. — Ako je to vse resnično, razume se, da mi za to nismo porok, tako Gambetta ni bil mož, pri katerem bi bila pamet preobladala, marveč srce (čutenje), bil je izvrsten govornik, ki je znal navduševati rojake in pretiti nasprotnikom, a prišedši do verhunca se ni vedel pomagati, ali kaj?

— Nek Francoz pridši s potovanja po Nemškem je zapisal v listnico: „Nemci so ljudstvo, ki se Müller piše.“ — Po no-

vejšem številjenji živi neki 629.987 Müllerjev na Nemškem. Vsaki 73. človek je Müller.

Starajo se! (Dalje.) Hudobni Coccapieler jim je vse vse pokazil, ko je začel razkrivati framasonske nesramnosti. — Kdo pa je ta mož? Ta mož je vojaški begun, ki je služil v papeževi armadi, doma je iz Lucerna v Švajci, piše se Guggenbühler, iz tega je pa naredil „Coccapieler“. Pobegnivši od vojakov je šel k Garibaldiju, pridobil si je njega milost in bil mu adjutant, tedaj velik mož pri radikalcih. Ko je Garibaldi umrl, je imel pogumni adjutant zopet odpust, prišel je v Rim, razjedati (ätzen) malopridnost osnoval je list „Ezio secondo“ list skrajno radikalen, ki napada cerkev in državo, a ima vendar to dobro v sebi, da odkriva umazano preteklost in sedajnost Lahov nikdar nenasitjenih (po blagu in časti). Najhuje se godi framasonom, tako da ni kaj prijetno, ako ljudska drubal zve za tako osebo; pri najnižem ljudstvu ima Guggenbühler pristašev in vrnih mnogo, mnogo, ki so ga pri zadnjih volitvah v Rimu izvolili za poslanca na „Monte Citorio“, tedaj spoznali ga častivrednega, dasiravno so se vsi poslanci odmaknili od njega, tako da on samcat sedi v zbornici. Ta človek je že razglasil toliko nesramnosti rimske velike lože (via della vola), da je ljudstvo začelo prav iz dno srca sovražiti framasone. Vernemu ljudstvu se je že od nekdaj studilo nad temi ljudi, ker jih je cerkev izobčila, vradnikom tudi presedajo, ker se v službe vrivajo in tako drugim napotje delajo, zato morajo predpasniki v Rimu biti krotki, da se ljudstvo nad njimi ne zmašuje. Pride pa še prepis rimske lože z višim sovetom v Turinu. Bratje (v Belcebubu) v Rimu so hoteli nekaj časa prvi biti v Italiji, in zatemniti verhovni svet v Turinu; ker se pa sedaj potapljuje v svoji nesnažnosti, stori pa odsek v Turinu tudi svoje, da razpridene brate še bolj potopi.

Dne 7. novembra 1882 je prinesel „Ezio“ pod naslovom: „Lažnjivo prostozidarstvo, nesreča za evropsko trgovino“ pismo, da goršega ni mogel stakniti. Znano je, da so se v Rumuniji naseljevali nekaj let sem ruski in avstrijski judje zelo dvoumljevega poštenja. Ti so hotli stopiti v rumunske lože, da bi imeli pri kupčiji kaj kredita, a niso jih hoteli sprejemati. Kaj store? Obrnejo se na veliko ložo v Rimu, in ta je vstanovila celo vrsto nezavisnih lož v Rumuniji, dobivale sprejemni denar, kam da je denar prišel, se še danes ne ve, in tako se je vpeljalo židovstvo pri kralji Karolu in delali so kupčijo. A jojmine! vrli judje so napravili krivo, oškodovali so Rumunijo za več milijonov, oškodovali so rumunsko trgovino posebno z Italijo, oškodovali so dobro ime (kredit) prostozidarjev. (Konec prih.)

— Amidogine boljše strelivo mimo dinamita je našel kemikar Visés. To strelivo poskusili so 26. t. m. v Kritzendorf, v pričo zastopovalcev obojih ministerstev, glavnega nadzorništva železnice. Patroni tega streliva se ne vnamejo, tudi ne, če v nje streljaš; vnamejo se le, ako se hermetično (brez pristopa zraka) denejo v razstreljivne stvari, potem pa zažgo z Big-ovo vnetilno vrvico. V skalo 4 kubiketrov so djali 150 gramov „Amidogine“, a skala se je razdrobila. Razstreljivna sila je taka, kakor pri dinamitu, le za tretjino je ceneje. Kaj pa še le varnost pri prevaževanju! —

Poslano

slovenskim življenjepiscem.

G. prof. Hauptman predaval je 20. t. m. v Gradci o baronu Juriju Vegu. Le malo rojakom je znano ime tega slavnega učenjaka — rojaka ratarske korenine. Da si imamo Slovenci mnogo življenjepiscev, ki so se in se še bavijo z životopisi G. Sanda, Schuberta, Mozarta in o enacih ptujih velikašev, in še le v novejšem času, pričelo je nekoliko odličnih pisateljev (Marn, Radics, Žvab, Levec) orati domačo ledino. Kolika množica rojakov se nam je potopila v valovji Nemštva, koliko nam jih je pogoltnil nemški živelj, ter birokratska centralizacija. Slavne može: Dr. Karbonarija (Oglarja), Ž. Popoviča, kiparja Misleja, slikarja Š. Grahovarja, slavnega Kavčiča, L. Janža, Kolajnarja kralja obeh Sicilji, F. Šego itd. nam Nemeec še sadaj ne privošči, ter ako o njih piše, trdovratno zamolči, da so slovenske krvi, da so naše gore listovi. Kako malo nam je o teh možeh znano. Te može je treba iz hrastovega gaja prenesti v domačo zemljo, ter vsacemu postaviti dostojen spomenik in to je naloga naših življenjepiscev.

Ker se naši življenjepisci tako redkokrat pečajo z našinci, nas predavanje g. prof. Hauptmana tembolj veseli, in toplo priporočam našim pisateljem tega posnemati, ter se baviti z domačo neorano ledino, in ne tavati po ptujih zemljiščih. G. prof. Hauptman bode koristil vsemu Slovenstvu, ako nas seznanji z J. Vegom ter nam poda v enemu naših leposlovnih listov njega temeljiti življenjepis. (Sicer nam je slavnega J. Vega opisal že prof. M. Peternel v izvestji tukajšnje više realke. Prist. vredn.)

Eksekutivne dražbe.

3. febr. 3 eks. držb. pos. Andrej Novak iz Famelj, 1730 gld. 1. eks. držb. pos. Anton Semič iz Tevč št. 2, 546 gld. Vipava. 1. eks. držb. pos. Anton Germ iz Podgore, 2475 gld. Lašiče. 1. eks. držb. pos. Miko Ukšinič iz Radovice, 450 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Andraj Drmastija iz Ježice, 180 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. France Gerjol iz Spodnjega Gola 2336 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Matej Železnikar iz Iške vasi 2000 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Marka Koželj iz Železnika št. 3, 2500 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Jurij Koečan iz Želebeja, 1236 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Janez Mihelčič iz Semič, 1665 gld. Metlika. Ponavljena držb. pos. Janez Bizjak iz Smečice, 150 gld. Krško. 3 eks. držb. pos. Jan. Pavlič iz Bogu, št. 5, 1270 gld. Vipava. 3. eks. držb. pos. Jože Štajner iz Površja št. 7, 1189 gld. Krško. 1. eks. držb. pos. Matej Soršak iz Kroke, 545 gld. Radovljica.

Umrli so:

28. jan. Antonija Šebre, 21 let, Petrova cesta št. 63, tuberkuloza. France Piškur, pos. 48 let, Ilovica št. 33, oslabljenje. Marija Vojc, v ubožnici Karl. predmestje št. 7, bolezen na ledvici. Jakob Ciperl, sodn. strežaj, 65 let, Florij. ulice št. 32, pljučna tuberkuloza. — 29. jan. Camillo Oliva, dninar 37 let, Poljanski nasip št. 50, mertud v možganih. —

Javna zahvala.

Podpisani potujajem, da Francevo esenco ki jo pripravlja g. lekarničar Piccoli v Ljubljani, zaradi čudovite njene moči rabi več bolnih ljudi v moji fari v raznih boleznih in s posebno dobrim vspehom. Zato omenjenemu gospodu lekarničarju javno izrekamo svojo zahvalo. Pristavljam še, da ne preide dan, ko bi ne prišel kdo k meni po to čudovito tinkturo, ki jo imam vedno pripravljeno za se in za svoje domače.

V Plomiuu (Fianona) v Istri, meseca oktobra 1881. (8)

Anton Vlašič,

fajmošter in kanonik.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.